

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets♦
Antoni Vives
Reus♦
Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

TEMA

Revuelo por un hallazgo arqueológico en Italia

La excavación en unas antiguas termas ha sacado a la luz estatuas de bronce en perfecto estado, así como miles de monedas de metales preciosos. Las estatuas, recuperadas del barro en Siena, fueron realizadas por artesanos locales entre el siglo II a.C. y el siglo I d.C.

Unas estatuas de bronce de 2.300 años cambian la historia etrusca y romana

♦♦ Juan María González de la Rosa *

24 estatuas de bronce en perfecto estado, exvotos y 5.000 monedas de oro, plata y bronce. Son algunos de los tesoros que los arqueólogos han logrado recuperar del barro en la excavación de las antiguas termas de San Casciano dei Bagni

(Italia). Es el descubrimiento más importante desde el de las estatuas de bronce de Riace en el Mediterráneo, frente a las costas de Calabria, en la década de 1970.

Este hallazgo es excepcional, porque es muy difícil encontrar estatuas de bronce, ya que se acostumbra a fundirlas para aprovechar el material. Esto posibilita reescribir la relación y la dialéctica entre etruscos y romanos. Las esta-

tuas, probablemente, fueron hechas por artesanos locales, consideran los investigadores. Destaca también la increíble cantidad de inscripciones en etrusco y latín que contienen los nombres de poderosas familias etruscas del territorio de la Etruria interior, desde los Velimna de Perugia hasta los Marcni conocidos en la campiña de Siena. Los estanques estaban sellados con pesadas columnas de piedra, por lo que, habiendo quitado esa cubierta, los arqueólogos se encontraron frente a un tesoro aún intacto.

El período de convivencia etrusca y romana, estuvo marcado por guerras y conflictos en lo que hoy son las regiones de Toscana, Um-

bría y Lacio. Sin embargo, las estatuas de bronce muestran evidencia de que las familias etrusca y romana rezaban juntas a las deidades en el santuario sagrado de las aguas termales. El del sitio toscano es el mayor depósito de estatuas de bronce de la época etrusca y romana jamás descubierto de la Italia antigua y uno de los más importantes de todo el Mediterráneo: incomparable, sobre todo porque, hasta ahora, se conocían principalmente estatuas de terracota de esta época.

El descubrimiento arroja nueva luz sobre el fin de la civilización etrusca y la expansión del Imperio Romano, entre los siglos II y I a.C. Un extraordinario hallazgo que, según el etruscólogo a cargo de la excavación, **Jacopo Tabolli**, «reescribirá la historia».

* Graduat en Història i Graduat en Història de l'Art (UNED)

TEMA

El franquisme i el debat històric

En aquest Encontre, organitzat per la Universidad de León, entre el 16 i el 18 de novembre, s'estructuraren nombroses activitats culturals i acadèmiques. Conformat per tretze taules específiques i amb la presència de 159 comunicacions d'investigadors pertanyents a universitats internacionals i nacionals, en ell es presentaren els estudis més recents sobre diferents aspectes de la dictadura franquista.

XI Encuentro Internacional Investigaciones del Franquismo (2022)

♦♦ Marina Castillo Fuentesal *

Es estudis en perspectiva de gènere tingueren cabuda a l'Encontre gràcies a la taula 1 'Dones baix la dictadura franquista: entre la repressió, la resistència i la conviven-

cia', coordinada per **Francisca Mo-ya i Beatriz García**.

Durant la primera sessió de la taula, **Amara Rubio** parlà sobre l'imaginari del cos femení de les dretes espanyoles durant la Segona República; **Álvaro Álvarez** tractà els models de feminitat exposats a la revista *Radiocinema*; **Noelia Valiño** mostrà una manera de repressió

cap a les dones, l'internament d'aquestes a l'Hospital Psiquiàtric de Conxo; **Daniel Canales** explicà el funcionament del *Servicio Universitario del Trabajo* i les tasques que

desenvoluparen les universitàries dins ell i, com a única representació de la Universitat de les Illes Balears, **Marina Castillo** parlà sobre els inicis del moviment feminista durant la dictadura a Mallorca.

La segona sessió se centrà en la repressió femenina. Es tractà la resistència de les dones a Valladolid al llarg de la sublevació franquista; el delictes de 'bellotera' a Extremadura i es mostraren els testimonis de les exiliades. **Laura Bolaños** comparà el Patronato de Protección a la Mujer i l'*Obra de Redención de Mujeres Caídas*; **Sergio Nieves** exposà les diferents formes de repres-

sió sofertes per les conquestes durant la dictadura i tancà la jornada **María de los Llanos Pérez** debatent sobre si les dones repressaliades pels tribunals militars franquistes

poden ser considerades víctimes subsidiàries.

Així, els nombrosos assistents –estudiants, investigadors i públic en general– que s'inscriviren a l'Encontre pogueren gaudir de les nombroses ponències que, centrades en analitzar la presència de les dones al llarg de la dictadura franquista,

aporten noves dades per esclarir quines foren les situacions i experiències que visqueren les dones als diferents territoris espanyols durant el règim encapçalat per Franco.

* Doctoranda en Història, Història de l'Art i Geografia i contractada predoctoral Clara Hammerl (UIB)

TEMA

Premsa Local i de proximitat

Aquesta iniciativa de l'ACPC va aplegar representants de l'Associació de Mitjans Digitals de la Comunitat Valenciana, l'Associació de la Premsa Local de Menorca, l'Associació de Premsa Comarcal Valenciana, l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca i de la xarxa més gran de mitjans locals del País Basc, Tokikom.

Trobada interterritorial de Premsa de Proximitat a Barcelona

♦♦ Rafel Puigserver Pou *

Es passats 18 i 19 de novembre es va celebrar a Barcelona, coincidint amb el Dia de la Premsa Comarcal i els actes de clausura del 40è aniversari de l'entitat, la primera Trobada d'Associacions Interte-

rritorials de Premsa de l'Estat

Miquel Àngel Marquès, secretari de l'Associació de la Premsa Local de Menorca, va explicar que l'entitat, creada el 1991, té una desena de publicacions, que arriben a un miler de subscriptors, L'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, fundada el 1980 va explicar la seva tasca en favor de les 29 publicacions i 12 mitjans digitals que hi

formen part. Durant les jornades es va debatre sobre la necessitat d'actualitzar-se als nous temps, proposant iniciatives encaminades al procés de digitalització de la premsa de proximitat, apostant més per la qualitat que la quantitat, i per l'audiència que per la difusió.

També hi hagué espai per debatre sobre el futur de la premsa del territori. En aquest sentit, cal fer una aposta decidida cap als subscriptors, un tema on la premsa de proximitat en paper és líder, però que té el repte d'aconseguir-ne també en l'entorn digital.

En el debat de cloenda de la jornada, moderat per **Santiago Sanchís**, president de l'Associació Premsa Comarcal Valenciana, hi feren part els representants de les diferents associacions de premsa de proximitat i les principals conclusions foren que el paper segueix viu, perquè la taxa de subscriptors en les capçaleres en paper és molt alta, també perquè els ingressos publicitaris continuen sent més rellevants en el paper que en el digital, així com perquè l'experiència de la lectura en paper segueix sent un factor que el lector demanda.

També hi hagué espai per explicar algunes experiències publicitàries exitoses així com l'aplicació de la intel·ligència artificial (traducció simultània, subtítolacions, transcripcions, etc) a projectes periodístics de proximitat.

* Doctor en Humanitats i Ciències Socials i professor de secundària